

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

VĚC KOŘÍNEK a ostatní proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 77530/01)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

11. dubna 2006

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Kořínek a ostatní proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

A. B. BAKA,

I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 21. března 2006,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 77530/01) směřující proti České republice, kterou dne 29. června 2001 podalo Soudu šest občanů České republiky, pan Karel Kořínek, paní Jindřiška Kořínková, pan Marek Kořínek, pan Hanuš Kořínek, pan Aleš Kořínek a paní Renata Zamazalová („stěžovatelé“), na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan V. Petrů, advokát působící v Praze. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Ve svém dopise ze dne 10. září 2003 právní zástupce stěžovatelů Soudu sdělil, že první stěžovatel dne 25. února 2003 zemřel. Právní zástupce neupřesnil, zdali jeho právní nástupci hodlají v řízení pokračovat. Zbývající stěžovatelé, kteří jsou členy jedné a téže rodiny, však požádali o zvýšení částky spravedlivého zadostiučinění v důsledku smrti prvního stěžovatele. Podle Soudu lze toto vykládat jako žádost o pokračování v řízení ve vztahu k prvnímu stěžovateli.

4. Soud dne 28. září 2004 prohlásil část stížnosti za nepřijatelnou a rozhodl oznámit vládě námitku týkající se délky řízení a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy současně projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti.

SKUTKOVÝ STAV

OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Stěžovatelé se narodili v letech 1929, 1929, 1956, 1960, 1964 a 1966 a bydliště mají v Prostějově, s výjimkou šesté stěžovatelky, která bydlí v Ostrově nad Ohří.

6. Dne 12. srpna 1992 podali stěžovatelé u Okresního soudu v Prostějově žalobu proti Ministerstvu spravedlnosti na náhradu škody způsobené porušením svých práv na ochranu osobnosti a nezákonným soudním rozhodnutím.

7. Krajský soud v Brně postoupil věc dne 28. září 1992 Městskému soudu v Brně. Ten dne 5. března 1993 obdržel vyjádření žalovaného a rozhodnutím ze dne 25. června 1993¹ vyloučil část žaloby týkající se škody způsobené porušením práv na ochranu osobnosti k samostatnému řízení a tuto část pak postoupil krajskému soudu. Krajský soud dne 29. října 1993 rozhodl vrátit část vyloučených nároků zpět městskému soudu. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 3. prosince 1993.

i. Řízení o náhradu škody

8. Na ústním jednání konaném dne 24. listopadu 1993 vyslechl městský soud první tři stěžovatele; šestá stěžovatelka měla být vyslechnuta Okresním soudem v Karlových Varech. Z protokolu vyplývá, že se čtvrtý stěžovatel jednání nezúčastnil. Vláda uvádí, že pátý stěžovatel, který se na jednání také nedostavil, zaslal dne 15. března 1994 své písemné vyjádření. První a druhý stěžovatel dne 25. března 1994 doplnili žalobu.

9. Mezitím městský soud dne 30. listopadu 1993 požádal Okresní soud v Prostějově, Okresní soud v Kroměříži a Vrchní soud v Praze o zaslání některých spisů.

10. Dne 17. května 1994 činil městský soud dotazy na Okresní soud ve Vyškově a na Okresní soud ve Zlíně stran dalších řízení, která stěžovatelé zahájili. Dne 8. září 1994 se městský soud znovu obrátil na Okresní soud ve Vyškově.

11. Na základě dožádání městského soudu ze dne 2. června 1994 vyslechl Okresní soud v Karlových Varech dne 1. července 1994 šestou stěžovatelku, která dne 7. července 1994 žalobu doplnila. Městský soud zaslal tento dokument ostatním účastníkům řízení dne 13. ledna 1995 poté, co stěžovatelka dodala potřebný počet vyhotovení svého podání.

12. Druhá stěžovatelka dne 19. října 1995 doplnila žalobu prostřednictvím čtvrtého stěžovatele. Dne 31. října 1995 se u městského soudu konalo jednání, které bylo odročeno za účelem opatření důkazů a zjištění stavu souběžně probíhajících řízení zahájených stěžovateli. Čtvrtý stěžovatel se k jednání nedostavil.

13. Právní zástupce ostatních stěžovatelů požádal dne 9. srpna 1996 o psychiatrické vyšetření čtvrtého stěžovatele, jehož plnou moc ovšem stále neobdržel. Dne 14. srpna 1996 požádali první a druhý stěžovatel o výslech prvního a čtvrtého stěžovatele v místě jejich bydliště.

14. Pokus o výslech čtvrtého stěžovatele se uskutečnil dne 25. října 1996.

15. Městský soud se dne 14. března 1997 obrátil na prostějovské zdravotní středisko se žádostí o zprávu o zdravotním stavu čtvrtého stěžovatele. Dne 10. července 1997 se soud dotázal Okresního soudu v Prostějově, zda není vedeno řízení o omezení způsobilosti čtvrtého stěžovatele k právním úkonům. Ježto odpověď byla negativní, navrhl městský soud dne 4. srpna 1997 právnímu zástupci stěžovatelů, aby tito zvážili možnost zastat funkci procesního opatrovníka čtvrtého stěžovatele. Právní zástupce odpověděl dne 12. září 1997, že by procesním opatrovníkem mohla být ustanovena druhá stěžovatelka. Dne 27. listopadu 1997 obeslal městský soud právního zástupce s tím, že toto není možné z důvodu případné kolize zájmů. Dne 23. ledna 1998 informoval právní zástupce soud, že rodina vhodného opatrovníka hledá.

16. Městský soud dne 16. září 1998 požádal Okresní soud v Prostějově o ustanovení procesního opatrovníka čtvrtému stěžovateli. Dne 29. března 1999 ustanovil okresní soud opatrovníci čtvrtého stěžovatele druhou stěžovatelku, protože podle něj nehrozí kolize zájmů.

¹ Podle vlády bylo rozhodnutí vydáno dne 4. května 1993.

Krajský soud v Brně si dne 3. srpna 1999 vyžádal spis, který vrátil městskému soudu dne 15. října 1999.

17. Dne 29. října 1999 předložil právní zástupce stěžovatelů písemný závěrečný návrh ve věci.

18. Dne 23. listopadu 1999 vystavil čtvrtý stěžovatel právnímu zástupci plnou moc. Ve stejný den se u městského soudu konalo jednání, na kterém soud vyzval právního zástupce stěžovatelů k předložení doplňujícího vyjádření, což právní zástupce učinil dne 22. prosince 1999. Dne 21. dubna 2000 se však městský soud dotázal právního zástupce na smysl jeho vyjádření.

19. V návaznosti na toto vyjádření právního zástupce stěžovatelů, které bylo interpretováno jako zpětvzetí nároků třetího, čtvrtého, pátého a šestého stěžovatele, pak městský soud dne 3. srpna 2000 řízení týkající se těchto stěžovatelů zastavil. Usnesení nabylo právní moci dne 4. září 2000.

20. Dne 21. září 2000 vyzval městský soud prvního a druhého stěžovatele, aby svůj nárok na náhradu škody specifikovali. Dne 7. listopadu 2000 požádal právní zástupce stěžovatelů o prodloužení soudem určené lhůty.

21. Vzhledem k tomu, že požadované doplnění žaloby městský soud neobdržel, rozhodl dne 15. února 2001 o zastavení řízení, pokud jde o nároky prvního a druhého stěžovatele.

ii. Řízení o ochraně osobnosti

22. Dne 10. srpna 1994 vyslovil krajský soud svou místní nepřislušnost k rozhodování ve věci žaloby stěžovatelů týkající se ochrany osobnosti a postoupil věc Městskému soudu v Praze.

23. Stěžovatelé se dne 10. října 1994 odvolali.

24. Vrchní soud v Praze obdržel spis dne 10. března 1995, výše uvedené rozhodnutí pak dne 29. března 1996 zrušil a dne 20. května 1996 věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

25. Dne 25. července 1996 byli stěžovatelé vyzváni, aby doplnili svou žalobu; stěžovatelé tak učinili dne 4. září 1996.¹

26. Krajský soud dne 20. února 1997 vyloučil část nároků stěžovatelů k samostatnému řízení. Dne 18. března 1997 vyslovil svou místní nepřislušnost k projednání věci a věc postoupil Městskému soudu v Praze. Ten však s postoupením věci nesouhlasil a předložil kompetenční spor k posouzení vrchnímu soudu. Dne 28. března 1998 vrchní soud rozhodl, že k rozhodování ve věci stěžovatelů je příslušný krajský soud.

27. Dne 30. října 1998 se u krajského soudu konalo jednání. První stěžovatel, který se tohoto jednání nezúčastnil, předložil dne 9. listopadu 1998 písemné vyjádření.

28. Další jednání se konalo dne 29. září 2000. Soud vyzval stěžovatele k úhradě soudního poplatku. Právní zástupce stěžovatelů se proti tomu dne 30. října 2000 ohradil, tři stěžovatelé podali proti výzvě soudu odvolání.

29. V době od 2. listopadu 2000 do 30. dubna 2001 byla vyřizující soudkyně v pracovní neschopnosti.

30. Odvolání stěžovatelů bylo dne 1. října 2001 doručeno vrchnímu soudu, který dne 11. října 2001 spis vrátil krajskému soudu spolu se žádostí o odstranění některých formálních nedostatků.

¹ Podle vlády tak stěžovatelé učinili dne 14. října 1996.

31. Dne 15. září 2003 vyzval krajský soud stěžovatele k doplnění žaloby a dne 17. září 2003 požádal právního zástupce stěžovatelů, aby své předchozí podání upřesnil. Právní zástupce stěžovatelů odpověděl dne 27. září 2003. Vzhledem k úmrtí prvního stěžovatele dne 25. února 2003 právní zástupce dne 22. října 2003 změnil a doplnil původní žalobu stěžovatelů.

32. Krajský soud dne 26. ledna 2004 některé nároky stěžovatelů vyloučil k samostatnému řízení. Následujícího dne vyzval stěžovatele k upřesnění žaloby. Právní zástupce stěžovatelů odpověděl dne 4. února 2004.

33. Vyřizující soudkyně byla v době od 28. ledna do 8. srpna 2004 v pracovní neschopnosti.

34. Zdá se, že řízení stále probíhá.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

35. Stěžovatelé namítají, že délka řízení byla v rozporu s požadavkem na „přiměřenou lhůtu“ zakotveným v článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

36. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí.

37. Relevantní období započalo dne 13. srpna 1992 a dosud neskončilo. Trvá tedy třináct let a sedm měsíců pro dva stupně soudní soustavy.

A. K přijatelnosti

38. Soud shledal, že tato stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod, pro který by měla být prohlášena za nepřijatelnou. Proto ji prohlašuje za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

39. Vláda tvrdí, že daný případ byl složitý a že stěžovatelé opakovaně doplňovali a měnili svou žalobu, ať už sami, nebo prostřednictvím svého právního zástupce. Nejasnosti panovaly také kolem plných mocí. Vláda ovšem připouští, že stěžovatelé k celkové délce řízení jinak negativně nepřispěli. Pokud jde o chování vnitrostátních orgánů, vláda tvrdí, že soudy čelily různým obtížím, spočívajícím především v nutnosti zajistit od jiných vnitrostátních soudů spisy důležité pro případ stěžovatelů.

40. Stěžovatelé trvají na tom, že řízení trvalo nepřiměřeně dlouho.

41. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje podle okolností případu a s ohledem na složitost věci, chování stěžovatelů a příslušných orgánů, jakož i význam sporu pro stěžovatele (viz z mnoha dalších rozsudek *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

42. V případech, které se dotýkaly podobných otázek jako v dané věci, Soud mnohokrát dospěl k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy (viz výše *Frydlender*).

43. Po posouzení všech předložených dokumentů má Soud za to, že vláda nepředložila žádnou skutečnost nebo argument, které by jej mohly přesvědčit, aby v daném případě učinil odlišný závěr. S ohledem na příslušnou judikaturu se Soud domnívá, že v daném případě byla délka řízení nepřiměřená a že nebyl splněn požadavek na „přiměřenou lhůtu“.

K porušení článku 6 odst. 1 tedy došlo.

II. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

44. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že bylo porušena Úmluva nebo její Protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

45. Každý ze stěžovatelů požaduje částku 1 000 000 € z titulu náhrady morální újmy s tím, že otázka materiální škody byla předmětem řízení před vnitrostátními soudy.

46. Vláda považuje tuto částku za nepřiměřenou, tuto otázku však ponechává na úvaze Soudu.

47. Soud připouští, že stěžovatelé následkem nepřiměřené délky řízení utrpěli morální újmu, jako například pocit tísně a frustrace, a že tuto újmu nelze dostatečně napravit pouhým konstatováním porušení Úmluvy. Z tohoto důvodu Soud na spravedlivém základě přiznává všem stěžovatelům společně částku 12 000 €.

B. Náklady řízení

48. Stěžovatelé dále požadují náhradu nákladů řízení vynaložených před vnitrostátními soudy ve výši 145 800 Kč (5 134 €) a před Soudem ve výši 72 300 Kč (2 546 €).

49. Vláda jejich nároky odmítá s tvrzením, že přiměřená výše nákladů řízení se v daném případě pohybuje mezi 300 a 400 €.

50. S ohledem na svou ustálenou judikaturu Soud připomíná, že poškozené straně lze přiznat nárok na náhradu nákladů řízení pouze za předpokladu, že je vynaložila ve snaze zabránit porušení Úmluvy nebo takové porušení napravit, zajistit, aby Soud porušení konstatoval, a obdržet za ně náhradu. Musí být též prokázána reálnost a nezbytnost nákladů a také účelnost vynaložené částky (viz z mnoha dalších rozsudek *Krémář a ostatní proti České republice*, č. 35376/97, 3. březen 2000 § 52). Soud dodává, že při hodnocení přiměřenosti částek požadovaných z titulu náhrady nákladů řízení se necítí být vázán vnitrostátními měřítky a praxí, které však může použít jako pomocné nástroje (tamtéž).

51. Soud má za to, že částka požadovaná stěžovateli z titulu náhrady nákladů řízení je nepřiměřená. Soud dále podotýká, že stěžovatelé nepředložili žádné písemné dokumenty, které by prokazovaly, že náklady řízení, jejichž náhrady se stěžovatelé domáhají, byly skutečně vynaloženy. Soud na spravedlivém základě odmítá nároky stěžovatelů, pokud jde o náhradu nákladů vnitrostátních řízení, a přiznává stěžovatelům společně částku 1 000 € z titulu nákladů vynaložených před Soudem.

C. Úroky z prodlení

52. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové míře marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, navýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* zbytek stížnosti za přijatelný;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má všem stěžovatelům společně zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, částku 12 000 € (dvanáct tisíc eur) jako náhradu morální újmy a částku 1 000 € (jeden tisíc eur) jako náhradu nákladů řízení, které se převedou na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení, a dále případnou částku daně;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
4. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 11. dubna 2006 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

J.-P. COSTA
předseda